

VOINTA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganizate din Ungaria. Foaie pentru poporul muncitor Român.

Abonamentul:

1 an: 4 coroane, 1/2 an: 2 coroane, 1/4 an: 1 coroană
Un număr: 8 fileră. Dacă 30 foi se vor abona pe o singură adresă abonamentul costă: Pe un 1/4 de an 60 fileră, pe 1/2 de an 1 cor. 20 fileră, pe 1 an 2 cor. 40 fileră.

Mezőfi Vilmos Redactor prim.

Cienady Denes Redactor responsabil.

Aici se se adreseze tot felul de scrisori bani.

Redacția și administrația:

Szabad Szó Budapesta, VII., István-ut 67.
Numerul telefonului 59-21.

Să resune glasul poporului.

Am luptat cu voință statornică, cutezător, cum să cuvîne bărbaților și pe glasul nostru, pe glasul miilor și primministrului Ștefan Tisza a promis, că va face proiect de lege în privința mării dreptului de alegere. A făcut promisiunea aceasta în luna Noiembrie și ea să nu se uite de aceasta promisiune, ne-am îngrijit noi. De atunci sute și sute deputați au căpătat epistoale dela miile fraților noștri. Și mai mult decât o sută de mișcări au pretins în întreaga țară.

Drept și pâne poporului.

Dacă pentru un scop luptă mai mulți și luptă aceea e constantă: mai iute sau mai târziu, dar trebuie să se realizeze scopul acela. Ștefan Tisza e domn mare, primministrul țării, proprietarul mai multor mișcări de holde de pământ: dar încă și el simțit, că nu se mai poate adormi poporul jefuit. El ține treaz dreptatea sfântă a socialdemocrației, care nu se temînd nici de baionet, nici de temniță, calumniile, o slugește și mai departe partida socialdemocrată reorganizată.

Lupta noastră are rezultat. Primministrul s'a decîș în urmă, că va conchema la sfîtuire pe tot-felul de domni, cari să deie îndrumări, în ce fel de măsură să mărească dreptul de alegere. Aceasta s'atîmure așa numitul ankete, va ținea ședința în săptămîna aceasta, ca după decidera ei să facă legea nouă despre dreptul de alegere.

Că domni nu vreau ceva bun, vedem deja acum. Primministrul Tisza a declarat de mai multe ori, că el nici cu trup nici cu suflet nu poftesce drept de alegere egal secret.

Noi de partida reorganizată socialdemocrată numai aceea vrem.

Dar ce voește primministrul Ungariei. Cu declarațiunile sale putem observa, că el numai cu 200 de mișcări vrea mai mulți alegători. Va să zică, până acuma au fost 800 de mișcări de alegători, să fie dar un milion. Acesta-i datul mare, ce vreau să ne deie domni.

Dar din cei 20 de milioane locuitori ai Ungariei 5 milioane sunt bărbați în vîrstă mai mare, decât 20 de ani. Așadar 5 milioane de oameni sunt în țara aceasta, cari sunt bunți de cătani. După drept ar trebuia să fie și alegători. Dacă pentru stat e bun sîngele nostru, banul nostru, să fie bun și votul nos-

tru, când e vorba despre soarta noastră. Pentru-aceea.

Noaie ne trebuie drept de alegere egal și secret.

Pentru-aceea am luptat, pentru-aceea vom lupta și mai departe Meritul nostru, meritul fraților noștri e aceea, că au promis ceva domni. Dacă n'ar fi fost partida noastră, dacă miile fraților noștri nu ar fi îndeplinit datorința lor, nici n'ar fi venit în mintea kospunștilor, ca să pretindă mărirea dreptului de alegere și Tisza nici când n'ar fi făcut nici promisiune.

Noi am început lupta, noi să o și continuăm până ce nu va fi lege din dreptul de alegere egal și secret.

Acum se vor sfătui domni. Să vor sfătui, că ce să deie poporului care pretinde dreptul seu. Dacă poporul va tăcea, ei vor arunca cenușe în ochii lui și capetul lucrului va fi: ține-o bade prinde-o bine.

Dar noi ne am săturat deja de miserie, de nedreptățile politice.

Să resune glasul poporului, ca să vadă farizeii, jezsuții, domni, cari trăesc din mîca și sudoarea poporului, că țeranul, lucrătorul, care susține patria acesta nu se indestulesce cu nimicuri, ci cere — ba pretinde — toate acelea, ce li se cuvin.

Partida noastră de ceastare ne căștigă lupta, frate, care luptă pentru dreptate, ca și glasul lui să audă domni, cari se vor sfătui în Budapesta.

Din acest scop am ândeluit o votare peste întreaga țară.

În săptămîna viitoare fie-care organ fie-care frate, cine cere, va căpeta bilet de votisare. prin care pretinde dreptul de alegere egal și secret. Biletele aceste va putea să subscrie fie-care bărbat în vîrstă mai mare de 20 ani. După subscriere veți trimite biletele secretariatului din Budapesta. Și dacă vom avea barem un milion de subscrieri, vom întinde la casa țerii și la cărmă.

Acesta va fi răspunsul nostru. Vom vedea, că pe glasul pretinzător a unui milion de lucrători, țeranii, ce vor face domni.

Pregătiți-ve la munca cea mare. Fie-care socialdemocrat de partida reorganizată să-și ție de datorința a **strînge** subscrierile.

Trimiterea biletelor de votasire să va începe în săptămîna viitoare.

Iară domni să se sfătuiască numai, ca

Și s'a îndrumat plîngînd — cu singura-î avere: doi copii.

Unde s'au dus, ce s'au făcut aceste viețe năsbute pentru plîngări?

O! nu întrebați, sfîrșitul lor e spus de atâtea veacuri: Din geala lor născutu-s'a orgia, — și desfrînarea ride inbuibată, cu tot ce munca i a putut să fure, prin zei și cruci și popi și tiranie.

Și totuși iată: în ciuda celor ce nu vor sa'udă glasul flămînde în răcnete de jale, voi cuteza să reduc în inimă veștezite nevinovata moartea trei ființe, tot din pământ născute și dir soare, ca cei cu fruntea 'n slava tiraniei.

Noaptea se ridica din marginile zărei, încoș, încoș peste puțin, suprișe tot pământul.

Și în lupta cu urgia ierpei, și în mîca ei de mîncă și împovărate trupuri sovîitor de silab cu trupul ei, copii.

Aci după în zdrănci după masa se înăsore păioarele lui și ce. Aci s'au cu înimă restul căldurii în suferință de gliafa, și corile, care pîrea că doarme somnul veci-

să deie cât mod puțin poporului, poporul nu se va stăru, ci va lucra, va face. Și mare va fi înspăimîntarea, furoarea, când în casa țării un milion de brațuri vor țipa înaintea nasului «Exelenției» sale, presedintele casei de deputați, pretensiunea.

Hoho, domnilor, nu nimicuri, ci partea noastră dreaptă voim. Nu măriți dreptul, ci să-l dați tuturor acelora, căci au drept la el. Pentru-că nu va fi liniște până atunci, până-ce nu va fi lege din dreptul de alegere egal și secret.

Fraților! Socialdemocraților! Pregătiți-ve!

Primministrul a spus.

În ședința din 16 ianuarie contele Ștefan Tisza primministrul pe o interpelație (întrebare) a răspuns în modul următor:

Ce privește în genere mișcările socialiste pot asigura pe domnul deputat și asigur Casa Onorată, că eu preste tot nu-s amicul aceluși lucru, că la cutare mișcare, fie acela ori-cât de neplăcută, să se înspăimînteze oamenii și de umbra lor. Eu din partemii — sum de

mai bună e, că omul o lasă să decurgă și să nu îngreuneze decurgerea aceasta prin pedecă măestrite și mijloace împedecătoare.

Mulțămim primministrului Ungariei de aceasta decleraciune. Nici nu cerem noi altăce. Să lese numai să decurgă mișcarea socialdemocrată. Și-i dăm drept în aceea, că prin pedecă numai îngreunează decurgerea liniștită. Aceste pe limba poporului înasamnă atata că numai folosesc socialdemocrației, dacă-o împedecă, pentru-că poporul mai cu greu se lasă atunci.

Dreptu-î, domnule primministrul. Dar sa spuî aceste și solgabireilor și notarișilor, căci aceia cu persecuțiunii vreau să vindecă poporul din socialdemocrație. Voarbele primministrului așa dară înasamnă, că liber putem agita, a răspândi socialdemocrația,

Nici până acum n'am cerut îngăduială, căci de ne lasă, sau nu ne lasă, noi totuși răspândim ideile noastre Christoase. Dar e bine totuși, că a spus aceste primministrul pentru-că vom ave barem armă în contra ții

—!? Leano, maică Leano! Copii mei! Și se oprî privind-o întrebătoare: o zgudui puternic...

De geaba, ea murise.

Orî-ce speranță acum o părăsise, cu furie nebună, rupsă cămașa dela sinu, invinețit și veșted de durere — punând coșula jos, în neaua ca dînsa rece, albă — și rîzînd cu vîșcolu împreună, o svirle în noapte crudei sale sorți. Apoi, cu sărutări zănatice, cu strîgări pe nume credea, c'o să aducă'n viața ei comoară. Și să porni la mers năuc; parcă lupta cu somnul frigului neprasnic. Și'n lupta ei cu două morți în brațe. I-se părea, că aude în depărtare urlat de lupi flămânzi și cant de corbi.

De mult ar fi ajuns la masa / dîngă, de n'ar fi luat o cale răstăcită.

A dar, de mult lasare totuși o dîngă. Când corbele ajuns la puterea, de a s'au cu gura lui de foc, născuți de Apoi, se mai găsi din el.

Doada ciclare, și o kure...

Rătăciții.

Era o iarnă cruntă, fioroasă; părea sfîrsitul lumei. Vîntul, aci mugea ca fiarele flămînde, aci cânta pe lira lui de ghiată cîntul, ce dă fiori de moarte pribegiei.

Trei umbre de copii, tîrîți de mama lor de mână — aci rideau, în luptă cu suferința, aci plîngeau de frigul lor din suflet. Și prin furtuna vuetă și orabă, ce grămădea suferințe în alor cale ca'n vis se auzea:

— Mie foame, mamă!

— Eu nu mai pot să merg — zicea altul.

Murise soțul ei de patru zile.

— Afar! afar! afar! zis cu glas de tunor stăpînul unui motormuș care călăre

Să-ți mioră tot ai ței în frig și în foame. Și ca un câmp gonit cu hăi și pietre — de cînt cu a la hăbură — să nu gîștăi cu sic de rădăcină, în lumea ta tiră.

Și după acest blăstăm răpit de vîntare... a luat din capicoana mîncii Precisti, a pus o în sic — evadînd o mîna de conus — în aer.

Cei dela Adeverul.

Lupta care am luato, intru desrobirea poporului, azi cei dela putere cu ori și preț caută să nimicească această mișcare, spre desrobirea poporului. Din întreaga noastră viață ne vin scrisori, căci cei dela foala „Adeverul” cutreeră țara cu scrisori de a țării, cei plățiți de domni aduc invinuirii partide noastre, și ce este mai mult — scriu fraților noștri cum că nici pentru călătorie nu trebuie să le trimată speșele de călătorie. Zeu nu pentru că capetă ei destul dela domni, să sdrobiască această mișcare. Fraților! Deacă vedeți undeva fițuica „Adeverul” în foc cu el. Pentru-că vedeți bine precând noi sermanî de noi nu avem pentru o șteampî să vă răspundem, pe atunci ei se scaldă în bani dea domnilor.

Juda!

Isus Christos a avut 12 apostoli. Intre acești au fost 11 cari au mers după Isus până la moarte în suferințele lui. Numaî unul a fost trădător: Iscariotul Juda, care a sârutat pe Christos, pe mintuitorul și atunci s'a ivit în mintea lui gândul de trădare. Și a vîndut pe Isus Christos la puternicii de pe atunci, la avuții, la trântorii de jidovi, l'a vîndut lui Pilat pentru 30 de arginți. Dar acești bani, au fost blăstămați. Ceea-ce este blăstămat se să răsbune. Așa s'a răsbunat blestemarea cu Iscariotul Juda, căci el s'a spânzurat, și ast-fel s'a prăpădit.

Partida socialdemocrată: reorganizată din Ungaria a avut un Juda în mijlocul ieî, aceasta partidă care luptă zi și noapte pentru drepturile și dorințele poporului român, care luptă pentru mărețele ideî socialdemocrate. Și acest Judă s'a găsit în persoana lui Salușinsky Ignat.

El s'a vîndut pentru 30 de arginți, cum s'a vîndut Juda. Și de azi încolo, acest nume de Judă să-i dea poporul român. Și dacă veți primi vre-o foaie pe care va fi acest nume să o țipați în foc căci este trădătoarea românilor.

Dacă este dreptate, dacă este război, atunci și pe acest Salușinsky îl va ajunge blăstămarea poporului român.

Voi socialdemocrați români! Cu îndoită putere să luptați, fiind că se găsesc oameni cari cumpără asemenea Jude.

Acum vedeți că sunt oameni cari sunt dusmanii voștri.

Așa dară voi trebuie să vă abonați lumina ochilor voștri „Voința Poporului”, și să fie scuipat acela care va trăda partidă socialdemocrata, să fie hulit de toată lumea.

Fraților! Răspândiți și cetiți, Voința Poporului și să nu credeți nici un cuvînt care îl vor ridica contra partidei noastre, contra Voinței Poporului.

Auerbach Gusztáv:

Declarațiune.

Auerbach Gustav a venit în secretariatul partidei noastre din VII., István-ut 67. și naintea noastră a declarat, cum că un hoț și blăstămat a falsificat numele lui, și în toată țara trimete epistoale pline cu invinuirii asupra

plînsul ei își zice jalea dar în blestem își strigă ura și ura ei e ura lor. — E ura ce — din vreme — în suflet din tată 'n fiu și-o țin ascunsă... Se 'nchin'acum că-i ispitește — așa cum ispitește goarna ce de război pe luptător — le dă puteri, îndemn le dă, bocetul ei cel scos din fire.

Sunt despărțiți, că fie care e 'n casa lui și totuși gîndul li-i unul, una li-i pornirea... Și fie-care se silește luând cerul martor și ajutor să-și înfrîneze răzvrătirea...

Sunt un popor întreg și rabdă de bună voie jugul greu...

Când puî pe boi în jug, bagî seama la cui să'l puî să stea 'n voie... Și voi prin legi nelegiuite îi înjugați mai fără milă de cât pe boi... le bateti cuiul nu 'n jug ci 'n carne 'l îndesați... în carne, adînc, până le dă sînge... Și nu vi-i milă, frică nu — ca v'ați desprins să știți țaranul mai răbdător și de cât vita....

Fatma.

ranilor din provincie, dacă ne ar vrea să ne împedecă în munca noastră măreață.

Și în urmă avem miță de sermanul Stefan Tisza, cine ar vrea să creadă, că social-democrația va peri de sine, de cumva nu o persecută. Nu așa domnule prim-ministru, nu ajuta aici nici sbiciul, nici zăharul, nusă vindecă din această ideea măreață acela, care odată o a închis în inimă.

Măgarul cel mai mare,

Măgarul zăcea pe patul morții. Înainte de moarte însă a vrut să scie, care dintre copii seî e mai demn de el. Pentru-că așa a hotărit bătrânul, că acela va căpăta avere lui, care va fi demn de el. Averea lui stătea într'un sac de scăieți. Cu ochi plini de lacrimi și urechi lăsați în jos stăteau măgarii cei doi în jurul patului. Fie-care spre partea sa a vrut să câștige bunăvoința bătrânului. Cel mai tiner începea:

De trei ani slugesc pe gazda meu, un măsar. De dimineața, până noaptea târziu port povărilă. Gazda e cu totul indestulit cu mine.

Frumos, frumos, grăi bătrânul, dar nu uita, că numai datorința ți-ai împlinit.

Acum pași al doilea:

De șapte ani slugesc morarul și sub acest timp necontentit am dus sacile pline de grâu. Zi liberă n'am avut. Mai multă bătaie am căpătat, decât mîncare și totuși, când odată morarul a căzut în apă, l'am tras afară. Adeca, pentru reu am făcut bine.

Fericit răspunsă bătrânul:

Și tu hule bine te-ai purtat. Numaî ce ai făcut, ori care măgar cinstit ar fi făcut,

Acum venia rîndul pe al treielea. S'a putut vedea de pe față, că abia trăeșce. De bătaie, sbiciuirii trupul lui era cu totul sângeros. Lin începu a vorbi:

Treizeci de ani au trecut, că m'a ajuns fericirea și domnul baron m'a primit în slujie. Tot de una am fost singurcios. De dimineața, până la noapte am lucrat pe câmpurile milostivului meu baron. În loc de trei am lucrat. Numaî la aceea m'am gîndit, ca gazda meu gracios, binefăcător să fie mulțumit. Hei, ceialaltî nu s'au purtat așa. S'au făcut socialisti, au cetit Voința Poporului, au pretins plată mai mare și au cutezat să stee și în grevă. Indată ce am căpătat scire despre lucrul lor urit i-am trădat domnului. Pentru aceste a și avut drag de mine gazda meu. Nu odată l'am auzit arătînd spre mine zicînd: iată un măgar cum se cuvine. Și fiind, că fără de cuvînt am suferit toate, me-au încărcat cu povară atît de grea, că mi s'au rupt oasele. Acum nu mă poate folosi. Atunci gazda meu milostiv, pe cine nu demult lam ales și de deputat — dînd și eu votul meu — a declarat, că nu mă mai poate folosi. Numaî pielea-i mai ajunge ceva, zice el. Și a tras și pielea de pe mine, pielea a legat de mine și mia poruncit, ca să o duc orghiesitorului (timar.) Și eu numai atîta am spus: După poruncă-ți voi face.

La țară...

E zi de lucru și nu-i nimeni, nu-i nici un om în cîmpul tot... În fața crîșmei stau țaranii, dar nu ca'n zi de sîrbătoare, că toți sunt triști și nu s'au de nicăeri măcar un cîntec.

Soptesc femeile și groază e parcă scrișă'n ochii lor... Și fetele speriate cată cu ochii plîși... și negătite spre acelaș drum se dreaptă toate... iar vorba lor e numai tingă și necet — ca mersul după raclă — e mersul lor șovăitor.

Intr'un șopron, cu lațul încă de gît, pe jos, o fată zace — căci nu se poate să o miste până n'or sosi oamenii legei. — Așa i se arătase drumul pe care trebuia să mergă de acum nainte în incîlceita și primejdioasa vietii caie... nici n'apucase să pașească și piedicile au doborît-o...

Le-a pus, cu'n streang, la toate capăt — și acumă sau întreg o plînge... Cine gîndea? Peste trei zile era să se joace toți la nuntă, și priveghu... loc de nuntă, și în

ve... zic...
dorm de mine. Tu se
Tu ești măgarul
cel mai mare

Din casa țerii.

În numărul trecut am fost amintit despre vorbirea ministrului comun de resboiu, care a causat mare spaimă la partidă guvernului. Despre aceasta era voarbă în ședința din 14 januarie. Dăm referada noastră simplă în următoarele:

Joî, januarie 14.

Au primit proiectul de lege despre recruți în cetirea a treia chiar așa și proiectul despre ajutorarea oficianților. Szederkényi interpelează în cauza vorbirei ministrului de resboiu. Contele Stefan Tisza apără pe Pittreich ministrul de resboiu.

Vineri 15 januarie.

Deputatul Bakonyi vorbește despre vorbirea lui Pittreich. Tot asta face și contele Apponyi. Tisza esplică, că Pittreich n'a voit să atacă ungurii în vorbirea sa. El a vorbit, ca cătana și la acela are drept.

Sâmbătă 16 januarie.

Deputatul Hellebronth (partida luptătoare) nu-i indestulit cu vorbirea lui Tisza. După el în alt mod ar trebui să vorbească despre vorbirea lui Pittreich. Chiar în acest mod vorbește și Okolicsányi. După aceea Lendl Adolf interpelează ministrul de interne despre stările din Timisoara. Szederkényi vorbește despre alegerea din Tapolca. Tisza raspunde, că el a avut și va avea grije, ca să nu să întemple nedreptăți la alegeri.

Luni 18 januarie.

Să continuă discuția asupra proiectului de lege despre recruți. Au vorbit Visontai, Darányi și alți deputați din partidă Ugron și contele Sedinta trecu fără ori-ce lucru mai însemnat.

Marti 19 januarie.

Tot ține discuția despre recruți. Cei 14 nu se lasă. Momentuosit acea ședinței este vorbirea lui Rakovszky (partida popilor). El adeca declară, că și el se alătură de obstrucție. Mare e spaima între mameluci (deputați din partidă guvernului). Să gîndesc la aceea, că întreaga partidă a popilor se va alătura. Dar aceasta nu se întâmplă. Partida într'o ședință în sala de Marti aduce o hotărîre, că nu se aletură de luptătorii cei, cari vreau să lupte, să lupte numai. Va să zică, ca oamenii a popilor (mișei) au hotărit — că nu trebuie și noi nici nu zicem să lupti — dar pentru-aceea luptă numai.

Mercuri 20 januarie.

Ședința e foarte liniștită. Abia se află deputați în casa țerii. Vorbă e despre proiectul de lege despre recruți.

loc de veselie jale... Bocește mă-sa ca smintită smulgîndu-și părul... tot aleargă spre sat și întoarce iară și și chiamă fata și blestemări — ce până în creștet te 'nfoară — rostește gura-i în nestire... Și mirele ca un tîmpit, se uita par'car vrea să 'ntrebe de's toate așa ori le visează...

Iar tata stă la primărie, legat, încnis, el nici nu visează că fata lui acasă-i moartă.

Plătea de ani întregi la vreme pentru pămîntul care'l luase, dar anul ăsta n'a fost chip. Nădăjduia că-i vor crede și aștepta să treacă nunta să vadă apoi cei de făcut... Și-au venit pe negîndite, i-au pus peceți pe zestrea fetei.

L'a ațîțat plînsul nevestei și fata ce și plîngea norocul... și n'a știut — nebun — ce face... s'a repezit la ei cu parul... Și l'a legat, l'a dus pe sus ca pe-un țilhar, ca pe un netrebaic...

... E pe noptat răsună jainic — purtat de vînt, bocetul mamei, Prin case oamenii se închină căci toți tresar cum îl aud... ea 'n

partidei sociale democrat reorganizate și a secretariului ei Mezős. Dar toate sunt minciuni și asuprii, pentru că el nu este scriitorul epistoalei și acel frate care capătă așis-tanță epistoale de azi înainte să știe, căci nu e scriitor, și scriitorul epistoalelor este un fals al numelui.

Gyula
Anes Bartalan

Teodor Popovic
Eri Franțisc

Frumos vers am dela nu frate soartoa, viață
țeranului e zugrăviă în el cu colorii vii. Iată
versul.

Doina țeranului.

Strigă domni în gură mare,
Jeși din casă măi plugare!
Jeși afară și'm dă dare!
Nu mă întreabă că am sare,
Nici că am pâne pe masă
Nici că nu mă ploaie'n casă!
Până am fost și eu ce am fost,
Tot am dat și — a'm ținut rost —
Vindui carul, vindui boi.
Numai se'nplinesc a-nevoi
Dar acum când n'am nimic,
Numai traista suferinței!
Nam dar casă, nam nici masă
Numai sufletul 'n oase . . .
Dar sermanim ce e copii,
Goi și părăsiți de ei
Undei scutul lor de noapte? . . .

Chiosesc George.

Căliindarele.

Încă odată rugăm pe toți aceia, cari
au capetat căliindare spre vinzare, ca banii
prețul căliindarelor să ne trimeată cât de
cu rind. Mărirea Voinței Poporului ne co-
astă bani mulți și precum ați putut ceti
din cuvântul drept a fratelui Joan Dimit-
rescu, partida n'are bani Grăbiți-ve așa-
dară cu trimiterea banilor, ca să vă mai
trimitem din căliindarele noastre învețe-
toare și folositoare pentru popor.

TRIBUNA POPORULUI.

Vagabunzi. Să află nisce oameni,
cari folosindu-se de credința și alipirea popo-
rului față de partida noastră, înșela pe bietul
țeran. Acestia de regulă se satură la cutare
frate de al nostru, și apoi furând una alta,
mărg mai departe. Nu un frate de al nostru
avu în acest mod pagubă destul de mare.
Chiar pentru aceea, dacă vine la noi ceva
străin suspicios, dacă, nu arată scrisoare că-
pătată dela partidă să'l dați afară, sau telegra-
fați la noi și noi vom da răspuns. Un om, cu
numele Békefi a umblat în timpul din urmă la
Tapolca și mințind, că-i socialdemocrat de
partida reorganizată, a înșelat pe câți va frați.

Noi nu cunoaștem pe domnul Bé-
kefi și precum scim el **nici când** nu s'a
ținut de partida noastră. Și dacă totuși se nu
mesce de socialdemocrat de partida reorgani-
sată — minte și înșeală.

Nedreptate! Frații nostri Români
din T. Kárând au făcut ceva lucru oprit de
lege — dar e de însemnat din amăriciune.
Sânge de om însă n'a curs. Legea totuși a voit
să pedepsească frații noștri. Prin mijlocirea
noastră Dr. Adorján Emil, avocatul renumit
din Oradea, a luat asupra și apărarea fraților.
Și precum ne scrie și domnul avocat frații
noștri au fost pedepsiți cu o pedeapsă 2½ de
an. Judecata acesta, scrie domnul avocat
e nedreaptă și cauza o afla într'aceea, că le-
gea a văzut socialisti în ei.

Iată și domnul avocat recunoaște ned-
reptatea acesta. Zeu, aceasta e dreptate de cla-
să. Dar sperăm, că forurile mai înalte vor ju-
deca mai drept.

Spionii ruși în Germania. În se-
dinta cea din urmă a deputaților din Germa-
nia (fara nemtească) fratele și deputatul Haase
a spus, că Rusia ține spionii în Germania. Mi-
nistrul de externe a apărut Rusia, pe ce apoi
Bebel, cel mai mare dintre socialdemocrații din
Germania, într'o vorbire frumoasă a desfășu-

rat nedreptățile Rusiei, care și studenții soci-
aldemocrați încă și în Germania îi persecute-
ază. Vorbirea lui Bebel era primită cu bucu-
ria mare din partea tuturor partidelor.

Căpitanul. Cine nu cetese cu aten-
țiune politica, gândesce, că Stefan Tisza ține
încă și acum numai acob — că-i primmi-
nistrul. Însă altcum stă treaba. Dacă putem
crede la o veste capetată din Vienna, contele
Stefan Tisza va fi denumit de căpitan.
Până acum a fost numai locotenent (fihod-
nogî). Iată totuși a făcut ceva Tisza, căci a
câștigat: trei stele de aur.

**Partida noastră la primmi-
nistrul.** Comitetul partidei noastre Marti a
fost la primministrul, ca să-l provoace, ca la
ankette-ul, ce se va ținea în chestia lățirii
dreptului de alegere, și partida noastră să iee
parte. Oratorul a fost fratele Ramberger.

Primministrul a declarat, că cerința noastră
e dreaptă și chiar pentru aceea invită pe un
frate de al nostru. Representantul partidei va
fi fratele Mezős Vilmos.

De ale popilor. Când preotul începe,
liturgia începe. — Doamne Isuse Christoase,
mântuitorul lumei, bine este cuvântat numele
teu în veci vecilor — Amin. Fiori trebuie să'l
cuprindă preotul, pre fiște care socialdemoc-
rat, pre fiște care cetitor, când aude acestea
cuvinte într'u amintirea acelui bărlat, care și-a
dat viața pentru omenire. Iar acum un îngâm-
fat de preot vine și predică apă, iară el bea
vin. Predică mărețele învățături a bărbatului,
care a învețat lumea spre iubire, iar acum după
ce a falsificat învățeturile lui, strimtoarește bie-
tul popor în șanțul întunecimei. Când voește
să se miște spre isvorul mântuirii, îl netezește
pre om zicând: „Răbdă și sufere căci vei do-
bândi viața de veci în 'apărăția cerească"
(vorba celuiia cu o mină te netezește iar cu
ceia laltă te zugrumă.) Poporul azi a părăsit
deja răbdare și'i strigă preotului. Dintre cei
morți nici unul nu s'a reîntors să ne spune
cum este în rai! Noi dar să lasă'n preoții să
se roage pentru dobândirea raifului pentru cea
lume, iar noi să luptăm pentru viața de aici: să
luptăm pentru viața pământescă, iar poții pentru
ceia cerească. O tu Isuse, care neai învețat spre
iubire, azi apostolii falși ai tăi, ai ter urinași — pre
cînd tu ailuptat 'ncontra 'ntunerecului, azi sub al-
teu nume poții luptă spre a robi și mai departe
milioane de suflete. Cu acelea învățături a tale
ce au făcut preoții le folosesc azi numai
de motiv să-și stringă mai multă avuție. Ce
a zis Isus Cristos bogaților? »Nu ve adunați
aur și argint, căci moliele și rugina are
săle nepustească.« Ba mai mult a zis: «Mai
ușor are să treacă cămila prin urechea acului
decât bogatul are să ajungă în 'npărăția ceri-
ului.« Astăzi acela, care predică învățeturile
lui Cristos și vorbește de împărăția ceriului
își adună mai multă avere. O voi preoților cari
predicați apă și beți vin nu ve este frică, căci
ajungeți în fundu iadului.

Plata regelui Ungariei. Nu peste
mult va pertracta casa deputaților proiectul
despre mărirea salariului (plata) regelui. Nu-
mai cu câți-va milioane cer mai mult dela
popoarele Ungariei. Dacă va fi votată acest
proiect, atunci regele nostru va ave o plată
de douăzecișidoi de milioane coroane. Și el
va fi unul dintre cei mai bine plățiți regi ai
lumei. Căci plata regilor acuma e următorul:

Regele Ungarie va avea	22.600.000
Regele Prusiei are	18.763.155
Regele Italiei are	14.300.000
Împăratul din Japania are	12.000.000
Regele Angliei are	8.712.000
Regele Spaniei are	6.650.000
Regele Bavariei are	6.483.769

Ceialalți regi au o plată de 1-3 mili-
oane. E dar se merită să fii craiu.

**Antistia comunală a comunei
Comlosiu (O.-Szt.-Anna)** călcătoare de
lege falsificatoare de nume ori
poliția orașului Arad.

În anul 1902. februarie 25-lea poliția
orașului Arad sub nr. 109 a adus o sentință
prin care individul inculpat a devenit pedepsit
pentru repășirea (ce nu a făcut) la o amendă
de 100 cor. și pedeapsă 10 zile de închisoare
și pentru tot dea una eșilat din orașul Arad.

Tot aceia poliție a orașului Arad vine
și azi. Sentința a fost aminată individului
inculpat în anul 1903. februarie 23-lea; adică

mai înainte de cum sa adus sentința cu 2
zile din adevărta D-lui Dr. Angel sub căpi-
tan de poliție. Mai sus numitu timp de amâ-
nare l' adeverește prin poliția Arad ană an-
tistia comunei Comlosiu (O.-Szt.-Anna) adevă
provocându-se la biletul de aminare zice: „sub-
scris de inculpat“ — este adevăr căci sen-
tința sa aminat întra 23 lea februarie 1902.

Foieci nonstre aceasta declarațiune face in-
culpatul:

„Călcătorii de lege, falsificatorii de nu-
me este acela care adeverește, căci mie miar
vut preda (amina) sentința pentru-că adevere-
rește și biletul de amânare ne subscrierea
mea.“

T. P.

Epistolizare

Din Govocdia, dela fratele Valeriu

J. O prea frumoasă poezie am primit între
altele este următoarea:

Fraților trăiți cu bine.
Și să dați mâna cu mine,
Să eșim la luptă afară,
Să scoatem dusmanii afară.
Frați am fost și frați să fim
Pân'la moarte să ne iubim.
Să ne iubim frate cu frate
Și cu toți spre libertate și altele.

Voarba celuiia: Românul sa născut poet
și-i pace bună . . .

Din Hașmaș, o epistoală plină de du-
rere au adresat partidei noastre frații de acolo,
căci după-ce au rugat pre proprietarii pădu-
rei din jur, sa le dee voe să aducă din pădure
aștițe uscate spre a se încălzi rugă-
minte a găsit urechi surde și lea răspuns:
Săși taie pomii din grădină și cu aceia să se
încălzească.

Oare ce ar zice acei domni, când vine
secerea, sepatul de cucuruz și culesul de stru-
guri, când poporul nu va merge, până nu îi
plătește o plată, din care să poată trăi?

O să vedem la secere. Unțiva dar fra-
ților și pentru ori-ce luptă să fii gata!

Din Kismaros am primit o epis-
toală, prin care se lingue și se plâng în contra
lăcustilor; în contra flămânșilor. Înto-
cei flămânș în primul rînd arată pre pișpe-
cul din Oradea-Mare, care a cuprins tot
pământul bieților oameni, ce până acuma la
folosit. Iată dar, frați și pretini ai lumii! Nu
jidaniți, nu dușmanii poporului. Român au fă-
cut din ei socialdemocrații, ci starea. Aceasta
stare, care a umplut buzunarul popilor și ace-
lor ce nu lucră, iar pre bietul lucrător Român
la aruncat în șanțul suferinței, înto dealuri și
păduri.

Din Seliste-Soldobágy scriu
frații următoarea epistoala: „Dabia trecură zi-
lele creciunului, precând tot se bucură de o
coaje de pâne, pe atunci la noi comună 70
de familii au suferit, chinuit și au răb-
dat foame în casa rece. Goniți de suferință
și de frig doi pretini și frați au mers în pă-
dure să strângă ceva uscătnri pentru a-se în-
călzi. Urgia, pizma și ne iubirea de om
ia tras înaintea judecătoriei și pre acei
martiri ai suferinței cu câte 8—8 coroane
gloabă și 9—9 zile de temniță iau pedepsit.

Vedeți cetitorilor! starea aceasta de
acum cât este de crâncenă, îl silește pre om
să fure; pentrucă familia îi înghețta de frig
și mai pe urmă îl așteaptă temniță și su-
ferința, pentru-că în pedepsa de bani
răpește mălaiu din gura copiilor. Nu stă-
rie! Nu temnițe îi trebuie poporu-
lui! ci să resune strigând azi puternicilor
mameluci — drepturi și școale
poporului —! . . . Selișteni.

Din Rusia. Zice proverbul komânului:
«Tremură frunza, luge epurele.» Cu
acest titlu. am primit o epistoală dela fratele
Aron P. die Roșia. Întru altele: arată spre
starea fraților de acolo, deplîngându-le soartea
așa de amară, căci de un timp încoace, sunt
semne, ca și când ar fi trecut soartea deacum
în veacurile a XV-lea, și mai înainte. Pentru-
că deși plătesc darea de a purta armă întu
apărarea lor proprie, totuș jandarmii treb acest
drept civil cu vederea și le confiscă arma lor,
care o ține într'u apărarea lor proprie.

Nu acolo între munții meargă jendarmii
să strângă argente unde viața omenească de

flară sălbatică este amenințată, numai acolo mergă, unde și armele sunt îndreptate spre omorire de om, acelea le stringă, căci atunci zeu nu s'ar mai întempla al doilea Seperuș.

Din Tagadó-Medgyes se plâng, că cu porție și cu pășunea sunt foarte apăsați. Bine este dar lucrul acesta așa, că unul este întot modul năcăjit, iar altul numai știe de năcaz. Domnișii popii sunt în tot locul cei mai vestiți, ei făcând pentru popor funea, dar alt ceva nimic.

Din Márka-Szék. Numai plâns și suspin. Poporul este foarte năcăjit. Moștenirile remase, domnișii toate le-au luat dela dînși. Acum poporul dute și cerșește, că altcum nu poți să trăiești, că nici atâta nu poți după lucrul teu câștiga, să trăiești, că nu ai nici de lucru. Apoi dacă capeți să lucrăți în parte, locurile acele, cari le știți că au fost atale, 2 părți la domnișii remane și numai una ție. Apoi și zile de lucru și bani încă să plătești. Așa sunt treburile de azi. Ce ar fi, decumva poporul ar fi cel mai puternic.

Veniva și aceea vreme.

C R O N I C A.

Student rusesc pedepsit la moarte in Ungaria. Spiridon Nikolajevics a fost condamnat la moarte și până la executarea judecării fu țipat în temniță. Cum nu el a scăpat și din Rușia a mers în România, unde însă spionișii Rușiei l'au aflat. Guvernul României însă nu l'a dat afară, ci a lăsat să ducă pe Spiridon Nikolajevics pe hotarul Ungariei. Acuma el e în țara noastră și aici nu poate avea băntuială.

Dragostea Prințului. Un prinț din casa domnitoare, cu numele Carol Ferdinand s'a îndragostit în fica unui profesor de universitate din Vienna. Dragostea prințului s'a început încă cu trei an' înainte de aceste. Carol Ferdinand — fratele moștenitorului de tron, acum, precum aduce vestea a o și cerut. Profesorul s'a învoit, dar familia regească a făcut tot posibilul, ca să impedeze că sătorie. Și precum sună stirile din urmă, aceasta a și succes. Carol Ferdinand a abzis despre căsătoria și acuma va merge la o călătorie mai lungă, ca să uite. Uita-va oara? Noi nu credem.

Regi, cari se sfădesc. Impăratul Germaniei, Wilhelm II, trăește în sfadă mare cu prințul prusesc Friedrich. Și ce e mai mult s'au și sfădit. Cu un cuvânt și regii numai oameni sunt.

Averea deputatului omorit. Paul Eremits, deputatul omorit, a testat averea sa pe fratele seu. Acum văduva piresce. Pe scopuri binefăcătoare n'a lăsat deputatul nici un crucer.

Princessa Dorottya. Fica prințului ungar, Josif s'a măritat după Filip, prințul din Orleans. Acum însă se vor despărți, că prințul frances iubese pe o actriță. 'ată ce fel de lucru s' întempla și la prinți.

A murit un episcop. Carol Rimely, episcopul din Besztercebánya a murit. Ceva bun'nu prea scim despre el.

Resboiul Ruso-Japonez. Încă tot n'a erupt resboiul. Din zi în zi căpătăm alte și alte vesti. Stirile din Szent-Pétervár (capitala Rușiei.) vorbesc tot numai despre pace, iară stirile Japonese despre resboiu. Așa se vede, că Rușia se teme și ori-cum, dar vrea să scepă de resboiu, care s'ar sfirși numai cu bătaia lor.

9 ani n'a vorbit. George Gringor din comuna Nagy-Ida într'o zi frumoasă s'a desteptat; că muerea îl înșeala cu un alt fecior, Gringor a voit să-omoească feciorul, dar în clipa, când a ridicat balta, s'a gândit. De atunci trecură 9 ani, dar Gringor de atunci n'a vorbit nici un cuvânt. Acum s'a bolnăvit greu și pe patul morții odată numai a chiebat muerea și muereii au spus următoarele. Iți iert. N'am fost eu mut, dar n'am voit să vorbesc. Peste câte-va minute a murit.

Banii mortului. Hegyi Ignacz, preot din Nyitra a murit fără să lese ceva avere. Nu peste mult a eșt însă la iveală, că sub deursul morbului au furat dela el mai întâiu 26 de miș, apoi 8 miș de coroane. Precum ni se scrie tâlharul e găzdușia popii. De bună

samă ea sa gândit în modul următor: Dacă am fost bună popii până acum, banii lui vor fi buni mie de acum înainte.

Preoți în grevă. Preoții din München n'au vrut să asculte mărturisirea oamenilor, căci au fost nemulțămiiți cu plata lor de 3 miș de coarane. Sfântul orașului a ridicat plata lor la 4 miș de coroane. Bună viață mai trăesc popii.

Oamenii spânzurați reinviați. În Cageyenne (America) nu de de mult au fost spânzurați 5 oameni. Medicul apoi a făcut atestatul, că deliovenții cum se cuvine au și murit. Cadavrele spânzuraților au dus în biserică. Și iată minune! Când sau dus oamenii ca să i îngroape, oamenii spânzurați se preumblau în biserică.

Furt. Abia sunt două zile că Peatrovic Sandru a scăpat din temniță, unde a ajuns pentru furt. Făcând, fără bani umbla pe ulițele frumoase a capitalei, până-ce în urmă stomacul l'a înstrins, să fure, căci altcum piere de foame. S'a furișat dară într'o casă și acolo furând câteva lucruri, chiar atunci fu prins, când a vrut să se scărteze. Și acum iară se va potea gândi vreo bună, că cât de bine e să te nasci de domn, căci atunci nu trebuie să furi.

Foc. Fbrica de lumină «Flora» din Budapesta în zilele trecute a aprins foc. Numai cu multă trudă și peste 2 zile a succes numai, să fie stins. Hara Domnului, viață de oameni n'a căzut jertfa focului.

Om înghețat. Abia s'a început iarna, deja cere jertfă. În 27 decembre la 8 ciasuri sara Josif Gaal a eșit biat din crismă. Pe drum însă picoarele nu l' mai puteau duce, a căzut la pământ. Nici nu sa mai sculat. Dimineața l'au aflat mort.

Foc nou în Chicago. Abia a trecut focul grozav a teatrului Iriquois, despre care și noi am scris, iară a erupt un foc nou grozav. În 2. ianuarie adeca, precum nise telegrfează din Londra, a aprins foc hotelul Cornore. Trei oameni au ars, mai mulți s'au rănit.

Greva din Krimmitschau. Krimmitschau e un sat mic în țara nemțască și constă mai mult din fabrici de țesut. Cu o lună înainte de aceste sa întemplat, că lucrătorii alor 6 fabrici, nefiind mulțămiiți cu plata lor, au stat în grevă. Capitalistișii, domnișii fabricilor, vezend astfel pericolitate interesele lor au slobozit din serviciu pe toți lucrătorii din fabrici. Și acum vreo 5000 de lucrători stau în grevă. Dar și domnișii fabricilor la număr 82 sau unit, ca să frângă luptașii. Până acum însă nu-a succes. Căci frații nostri din țara nemțască sunt așa de tari, că singură foia partidei într'o singură ziua a adunat mai mult de 70 de miș coroane pe sama lucrășilor în grevă. Și deși ei n'au lucru, nu sufer de foame, căci sunt ajuturați de cătră cialalți frați. Greva de bună samă se va sfirși cu învingerea lucrătorilor.

Oh Doamne, când va fi socialismul și la noi așa de tare, ca să putem înpta și noi așa.

Popă ca ascunzător de hoși. Pe preotul din Paderborn l'au prins gendarii, pentru că a ascuns hoși.

Preotul îndrăgostit. Popa din Maiern (Bavaria) sa îndrăgostit într'o femeie. Femeia n'a vrut nici să scie despre popa îndrăgostit. Popa o a făcut de drăguță-i cu silă. L'au prins.

Din lumea mare.

În Londra 20 de miș de copii își câștigă pâinea de toate zilele cu vinzarea foilor.

Tot în Londra în anul 1861. au lucrat 37 miș de croitori, acum numărul croitorilor sa urcat la 80 de miș.

Locuitorii din Irland cu 50 de ani mai înainte a numărat 8 milioane de suflete. Acum sunt numai 4 milioane.

Dela guvernul statelor unite din America, capeta pensiuie 5 femeii, a căroră bărbați au luptat în resboiul pentru libertate cu 120 de ani înainte de aceste.

Învățatul englez Sir Edward Fred dovedește în cartea sa «etatea pământului», că dela crearea lumii au trecut 450 de milioane de ani.

În America din nord încă și țeranul cel

mai s'erae mănca pită din grâu. În Europa mai cu samă mănca oamenii pită din seacă. Locuitorii de pe țărmurile mării de sud itesc cu poame. Da tu Românule! Tu și ai laiu abia că ai.

Comună de laudă. În comuna rinului-Mare din comitatul Aradului, intra 14-lea Ianuarie sa ținut alegerea antistiei comunale. În aceasta alegere dela bireu mare până la chișbireu toți toți sau ales din partida socialdemocrată reorganizată. Să trăiască z'erindani! Căci este un semn bun, într'u învingerea spre desrobire.

Trăiască libertatea!

Din Fönlak ne scrie fratele Joan P. cunică în zilele înainte de anul nou, un neferibit om cu numele Macsa Vuia precând era să mergă la Pecica M. cu coșeri, a nebunit. În nebuneala lui, a luat o secure și pie femeia lui, morboasă fiind în pat, a zdrobit o cu securea și mai pre urmă ia tăiat grumazul, zdrobindu-i capul; iar creierii nefericitei femeii au căzut jos, lângă mica copilă de doi ani.

Oamenii vecini aflând de veste, au prins pe bietul nefericit și legându-l au dus la casa comunală, de unde gendarmii l'au stransportat la judecatorie.

A D U N A R I.

In G. Varsand. Prea frumoasă adunare a fost întra 10-lea Ianuarie. Președintele ales de popor între mai multe sute de persoane a deschis adunarea și a dat cuvântul fratelui T. Popoviciu din Budapesta. Iar după el a urmat în limba magiara vorbirea și cuvântul i-sa dat fratelui Bell'er din Budapesta. Amindoi în frumoasă vorbire au arătat pentru ce luptă socialismul și unde este scăparea lucrătorilor.

In Sicerd o prea frumoasă adunare au ținut frații de acolo. Din Budapesta a fost trimis fratele Magyar Gyula, care într'o vorbire frumoasă a arătat poporului mântuirea prin socialism și scăparea prin luptă în continua.

In Lupești. Frații din lupești pe ziua de 4 Ianuarie au căpătat îngăduința pentru ținerea adunării. Din Pesta fratele Popoviciu a fost trimis dar gendarmii în calea sa l'au prins și dinpreună cu solgăbireul din Birkis l'au ținut la Batt a de nu l'au îngăduit să margă la adunare. Vedeți cetitorilor, cum caută să ne apease cei dela putere, să au luminăm poporul! Și pentru aceea. — Nainte! Că pisma, urgia nu frige dreptatea. Sus dar fraților! și din răspuțeri respindii Voința Poporului, care luminează poporul — căci o-să vină timpul, pre când asupririle se vor risipi, iar dreptatea are să învingă socialdemocrația.

Steample pentru respuns.

Pre toți acei frați și pretlni cari ne scriu și voesc respuns, să alature steampă pentru respuns, căci partida e s'eracă și nu poate da pe steample.

Numai la aceia respundem cari alătură steampă.

POSTA POPORULUI.

T. Faur în Samoskész. Acum vă trimitem 13 foii rumânești și 3 ungurești. Nainte numai!

Din Prezești. Dela fratele Lica V. am primit o prea frumoasă poesie; între altele zice:

«Noi pătrușii la suflet, de sfinta libertate; jurăm căci până la moarte — pentru ia vom lupta» și altele, care pentru loc puțin nu putem să-o publicăm în întregime.

Veseliu G. Dorgos. Foia este regulată, și o primești până la 1 Julie. Nainte numai pe calea nobilă ce ai luat!

Petru N. Kurticiu. Foile sunt în regulă, când o să fie loc pentru acel veseliu numai trimis, o să l' publicăm.